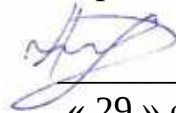

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та публічного управління
(№ 601)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

Олександр ПОПОВ

« 29_» серпня 2025 р.

**СИЛАБУС
КУРСОВА РОБОТА
З ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків
(назва навчальної дисципліни)

Галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальності: 051 «Економіка»

Освітні програми: «Економіка підприємства»

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025 року

Харків – 2025 р.

Розробник: Петрик В.Л., доцент кафедри 601, к.т.н., доц.
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Завідувач кафедри 601,

д. н. з держ. упр., професор
(науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Вероніка КОВАЛЬЧУК
(ім'я та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Представник студентського самоврядування від факультету № 6

(підпис)

Ярослава ЧЕРНА
(м'я та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Петрик Валерія Леонідівна, к.т.н., доцент кафедри економіки та публічного управління. З 2001 року викладає в університеті наступні дисципліни:

- Економіко-математичні методи та моделі (оптимізаційні методи та моделі);
- Економетрика (поглиблений курс);
- Статистика;
- Практика бізнес-планування;
- Конкурентоспроможність товарів та послуг.

Напрями наукових досліджень: господарська діяльність підприємства в умовах турбулентності економіки, економіко-математичні моделі та методи прийняття управлінських рішень.

Контактна інформація: e-mail: v.petryk@khai.edu

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна, заочна
Семестр	6, 8
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	<u>денна</u> : 2 кредита ЄКТС / 60 годин (16 аудиторних, з яких: лекції – 0, практичні – 16; СРЗ – 44); <u>заочна</u> : 2 кредита ЄКТС / 60 годин (8 аудиторних, з яких: лекції – 2, практичні – 6; СРЗ – 52)
Види навчальної діяльності	Практичні (семінарські) заняття, самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – диференційний залік
Пререквізити	Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків
Кореквізити	Економіка і організація інноваційної діяльності, Потенціал і розвиток підприємства
Постреквізити	-

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: виконання курсової роботи на тему «Економічне обґрунтування рішення про доцільність інвестиційного проекту».

Завдання: здійснювати аналіз, ідентифікацію та оцінювання ризику, використовуючи комп'ютерну техніку та програмно-математичні комплекси; оцінювати ефективність капіталовкладень, інвестицій та господарських рішень; аналізувати показники для пошуку і розробки найкращих управлінських рішень в умовах ризику; зробити висновок про економічну доцільність впровадження запропонованих господарських рішень.

Курсова робота підводить підсумки результативності вивчення дисципліни навчального плану «Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків». Курсова робота виконується як самостійна розробка актуального питання (теми) фахової сфери і водночас є також науково-практичним дослідженням, що характеризує рівень теоретичної підготовки та практичних навиків студента, його наукову ерудицію і глибину професійних знань і навиків, отриманих за період навчання.

У курсовій роботі повинні ставитися і вирішуватися актуальні питання фахової сфери, демонструватися ерудиція й уміння здобувача аналізувати проблеми і пропонувати оригінальні висновки, проекти рішень, а також знання спеціальної літератури тощо.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студента повинні досягти таких **компетентностей**:

1) загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;

2) фахові:

- здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях;

- здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати;

- розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави;

- здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач;
- здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин;
- здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси;
- здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів;
- здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності;
- здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Очікується, що після опанування дисципліни здобувачем будуть досягнуті наступні **програмні результати навчання:**

- Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки,
- розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем;
- застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади);
- проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності;
- демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні;
- вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

4. Етапи та послідовність виконання курсової роботи

Курсова робота має бути написана державною мовою, також може і іноземною мовою (за погодженням з випусковою кафедрою та кафедрою іноземних мов професійного спрямування), якою володіє студент бакалаврської програми.

Курсова робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів конкретного дослідження теми, обґрунтованих проектних пропозицій до захисту не допускається.

Основні етапи виконання курсової роботи:

1. Вибір і затвердження теми курсової роботи.
2. Розробка завдання на курсову роботу, складання календарного плану виконання.
3. Складання попереднього плану курсової роботи.
4. Добір літературних джерел і фактичного матеріалу.
5. Консультація з науковим керівником і уточнення/затвердження плану курсової роботи.
6. Написання першого варіанта тексту, подання його на ознайомлення науковому керівникові.
7. Усунення недоліків, написання остаточного варіанту тексту, оформлення курсової роботи.
8. Подання роботи на кафедру для реєстрації та рецензування.
9. Підготовка тексту доповіді, наочних матеріалів для захисту.
10. Захист курсової роботи.

5. Орієнтовна тематика курсових робіт

Номер варіанта КР	Назва (тема) курсової роботи
1...5	Економічне обґрунтування доцільності освоєння виробництва та реалізації _____ на галузевому ринку України (назва товару)
6...10	Фінансово-економічна експертиза інвестиційного проекту з виробництва та реалізації на регіональному ринку _____ (назва товару)
11...15	Економічне обґрунтування рішення про налагодження власного виробництва та реалізації на вітчизняному ринку _____ (назва товару)
16...20	Оцінка економічної доцільності реалізації _____ (назва товару) на ринку України в умовах відмови від імпорту та налагодження власного виробництва
	Економічне обґрунтування доцільності власного виробництва _____ та відмови від їх імпорту; (назва товару)
26...30	Оцінка конкурентоспроможності _____ (назва товару) та економічне обґрунтування доцільності освоєння їх виробництва в Україні

6. Методи навчання

Словесні, наочні, практичні; пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, частково-пошукові; перевірки та оцінювання знань, умінь і навичок, усного викладу знань, закріплення навчального матеріалу, самостійної роботи з осмислення й засвоєння нового матеріалу.

7. Методи контролю

Поточний контроль за ходом виконання курсової роботи, підсумковий контроль (диференційований залік).

Захист курсової роботи

Підготовка захисту курсової роботи. Перш ніж остаточно виконана курсова робота буде допущена до публічного захисту, з метою попередньої перевірки її якості, відповідності профілю спеціальності та вимогам до такого виду робіт вищих навчальних закладів, може проводитись попередній розгляд курсової роботи. Для цього створюються тематичні групи з двох-трьох фахівців кафедри, з наукового профілю яких виконано курсову роботу. Дата передзахисту призначається завідувачем кафедри за узгодженням з науковим керівником роботи. Курсова робота розглядається під час передзахисту, як правило, поза засіданнями кафедри. Однак таке засідання може бути проведене для повторного попереднього розгляду курсової роботи, що одержав негативний висновок членів тематичної групи. На передзахисті здобувач повинен коротко викласти основні положення курсової роботи і досягнуті результати, відповісти на запитання. Метою проведення передзахисту є надання допомоги здобувачу у виправленні виявлених помилок, з'ясуванні суперечливих моментів, усуненні недоліків оформлення тощо. Проведення передзахисту спрямоване на те, щоб здобувач зробив правильні висновки, відчув впевненість, переконався у достатності власних знань для успішного захисту курсової роботи. Тематична група проводить попередню експертизу курсової роботи на предмет її відповідності вимогам з урахуванням необхідності внесення композиційних або редакційно-стилістичних, технічних, граматичних доробок і інших виправлень.

Організація процесу захисту. Завершена курсова робота, оформлена належним чином, підписується здобувачем на титульному аркуші та надається науковому керівнику для остаточної перевірки. Підготовлена курсова робота з відзивом наукового керівника представляється на кафедру не пізніше, ніж за два дні до затвердженої дати публічного захисту. До захисту курсової роботи не допускається здобувач, робота якого не відповідає вимогам.

Захист курсової роботи відбувається на відкритому засіданні комісії з викладачів кафедри. Під час підготовки до захисту здобувач має погодити зі своїм науковим керівником складену ним стислу доповідь щодо змісту курсової роботи і підготовлені наочні матеріали із найважливішими ілюстративними матеріалами, оформленими комп'ютерної програми PowerPoint, а також дискети, слайди, фотографії, макети, рекламні проспекти тощо. Обсяг тексту доповіді має відповідати 7-10 хвилинам виступу. Доповідь

повинна відобразити: обґрунтування актуальності теми, мету і завдання роботи, основні результати аналізу матеріалів об'єкта дослідження та творчі розробки автора, акцентувати елементи наукової новизни. Особливе місце має бути відведено обґрунтованим пропозиціям і рекомендаціям, та оцінюванню їх ефективності. Наочні матеріали мають послідовно ілюструвати доповідь здобувача і забезпечувати повноту висвітлення всіх положень, які підлягають захисту. Здобувач стисло доповідає тематичній комісії сутність проведеного дослідження, оцінює отримані результати, ілюструючи доповідь посиланням на наочні матеріали. Під час захисту курсової роботи члени тематичної комісії, присутні на захисті викладачі, спеціалісти можуть задавати здобувачеві запитання щодо змісту роботи. Відповіді здобувача мають бути конкретними, аргументованими і короткими. Результат оцінювання заноситься у відомість відповідно до шкали оцінювання: національна та ECTS (додається нижче).

8. Критерії оцінювання курсової роботи

Підсумкова оцінка роботи студента враховує наступні чинники: актуальність обраної теми курсової роботи; практична цінність роботи; відповідність результатів, які досягнуті в роботі поставленій меті і завданням; широта та адекватність застосування наукових методів; авторські підходи до вирішення проблеми дослідження; наукова новизна роботи.

Студент повинен стисло, послідовно й чітко викласти основні результати дослідження, аргументовано захищати свої пропозиції та погляди на проблему, володіти культурою презентації наукової роботи. Оцінка роботи виставляється за наступною шкалою:

"Від-мінно"	Курсова робота виконана на високому професійному рівні, містить елементи наукової новизни, має практичне значення. Висновки та пропозиції у роботі економічно обґрунтовані й логічні. Аналіз проведено із застосуванням нових методів економіко-математичного моделювання, ПЕОМ. Доповідь стисла, логічна, проголошена вільно. Відповів на всі запитання.
"Добре"	Тема роботи розкрита, але мають місце окремі недоліки неprincipiального характеру. Наприклад, поверхневий теоретичний огляд літературних джерел, нечіткість в елементах наукової новизни, неповнота використання матеріалів об'єкта дослідження. Доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ДЕК в цілому вірні, оформлення роботи відповідає вимогам.
"Задо-вільно"	Згідно із змістом тема роботи в цілому розкрита, але мають місце зауваження змістовного характеру. Наприклад, відсутня чітка мета роботи, наукова полеміка, в аналітичній частині брак аналізу, розрахунків, обґрунтувань, висновки за роботою мають теоретичний характер і не є новітніми. Не на всі запитання студент дав відповіді при захисті. Є зауваження до оформлення роботи.
"Неза-довільно"	Не чітко сформульована мета роботи. Відсутні логічна побудова роботи, її системність та глибина дослідження. Мають місце помилки в аналізі, оформлення роботи не відповідає вимогам. Рецензії негативні. Відповіді на запитання неповні й неточні.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90-100	відмінно
75-89	добре
60-74	задовільно
01-59	незадовільно з можливістю повторного складання

Робота до захисту не допускається, якщо вона представлена науковому керівникові на перевірку або на будь-який подальший етап проходження з порушенням термінів, виконана із суттєвими запозиченнями інформаційного матеріалу, оформлення роботи не відповідає вимогам, зміст роботи не розкрито. Після захисту курсові роботи здаються на кафедру, зберігаються в університеті протягом 3-х років.

9. Політика навчального курсу

Відпрацювання пропущених занять відбувається відповідно до розкладу консультацій, за попереднім погодженням з викладачем. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність.

10. Політика щодо академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає (Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. Лист МОН України № 1/9-650 від 23.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#n211>):

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

11. Методичне забезпечення та інформаційні ресурси

Сторінка дисципліни знаходиться за посиланням:
<https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=918>

11. Рекомендована література

Базова

1. Балджи М.Д., Карпов В.А., Ковальов А.І., Костусєв О.О., Котова І.М., Сментина Н.В. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, 2013. – 670 с.
2. Ігнашкіна Т. Б., Гончарук О. В., Кербікова А. С. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків. Частина 1 : навчальний посібник. – Дніпро : НМетАУ, 2021. – 106 с.
3. Семенова К. Д. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків: Навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, ротапринт, 2013 р. – 194 с.

Допоміжна

1. Петруня Ю. Є., Літовченко Б. В., Пасічник Т. О. та ін. Прийняття управлінських рішень: навчальний посібник ; за ред. Ю.Є. Петруні. 4-те вид., переробл. і доп. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. – 276 с.
2. Полінкевич О. М. Обґрунтування господарських рішень та оцінювання ризиків : навч. посіб / О. М. Полінкевич, І. Г. Волинець. – Луцьк : ВежаДрук, 2018. – 336 с.
3. Управління ризиками: навчальний наочний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» / М. О. Кравченко, К. О. Бояринова, К. О. Копішинська ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 18 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 432 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Національний Банк України: офіційний сайт. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
4. Науково-технічна бібліотека національного аерокосмічного університету «Харківський авіаційний інститут». – Режим доступу: <https://library.khai.edu/catalog>.
5. Міністерство економіки України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
6. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <https://www.mof.gov.ua/uk>.